

УДК 636.22/.28:611/612

Цуканова М.О., аспірант

e-mail: maribel87@list.ru

Криворучко Ю.І., кандидат с.-г. наук, доцент

Федяєв В.А., кандидат с.-г. наук, доцент

Харківська державна зооветеринарна академія

КЛІНІКО – ФІЗІОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ ТЕЛИЦЬ ЗНАМ'ЯНСЬКОГО ТИПУ ПОЛІСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ

У статті наведені результати дослідження клініко – фізіологічних показників телиць знам'янського типу поліської м'ясної породи у різні пори року. Визначено, що з віком температура тіла телиць мала тенденцію до зниження у всіх групах. Це пояснюється доброю пристосованістю телиць до умов Центрального регіону України та оптимальними умовами утримання. Більш високі фізіологічні показники, як літом, так і зимою спостерігалися у телиць лінії Радиста 113, що пов'язано з більш високим обміном речовин.

Вивчаючи кров тварин, спостерігались наступні зміни: вміст гемоглобіну та еритроцитів зберігає чітко виражену тенденцію до зменшення в зимовий період. Аналіз крові показав, що за вмістом гемоглобіну телиці різних груп між собою не відрізнялися. За вмістом еритроцитів та лейкоцитів лінійні тварини перевершували нелінійних аналогів, хоча різниця статистично невірогідна. Таким чином, морфологічні показники крові у тварин усіх піддослідних груп знаходились в межах фізіологічної норми.

Ключові слова: порода, тип, лінія, гемоглобін, еритроцити, лейкоцити

Постановка проблеми. Розвиток м'ясного скотарства нині стримується, як через нерегульованість ринкових відносин, економічних негараздів у державі, так і малій чисельності поголів'я м'ясних порід. У зв'язку зі спадом поголів'я, зниженням продуктивності та значним зменшенням обсягів виробництва тваринницької продукції нашу країну охопила криза. Для вирішення цієї проблеми створюється «ринок» м'ясних порід, враховуючи різноманітність природно-економічних умов в Україні. Відомо, що вибір породи у м'ясному скотарстві один із головних технологічних елементів виробництва яловичини [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні яловичину одержують в основному за рахунок надремонтного молодняку і вибрактованих дорослих тварин молочних і комбінованих порід великої рогатої худоби. В закордонній практиці виробництво яловичини базується на розвитку галузі м'ясного скотарства та вирощуванні м'ясної худоби до високих забійних показників. Важливими умовами її розвитку є наявність порід м'ясної худоби, які на ряду з високою продуктивністю добре пристосовані до природно-кліматичних умов регіону. На сьогоднішній день в Україні розводять тварин нових вітчизняних м'ясних порід – українську, волинську, поліську та її знам'янський тип і південну. Крім того, розводять м'ясну худобу імпортованих порід – абердин-ангуську, шароле, лімузинську, симентальську та інші [2].

Для розв'язання м'ясної проблеми необхідно створити «ринок» вітчизняних конкурентоздатних м'ясних порід, використовуючи місцевий та світовий генофонд. В результаті багаторічної цілеспрямованої селекційно-плеємної роботи науковців і практиків в Україні створено вітчизняний внутрішньопородний знам'янський тип поліської м'ясної породи, який апробовано у 2009 році (наказ Мінагрополітики України №32/04) [3].

Відомо, що за фізіологічними та клінічними показниками судять про стан здоров'я, а також про пристосованість тварин до різних умов утримання.

Фізіологічні показники такі як частота дихання і пульсу, температура тіла відіграють головну роль в організмі та визначають стан здоров'я тварини.

Кров – важлива внутрішня середа, яка впливає на життєздатність внутрішніх органів. Вона, зі зміною функцій організму, змінює свій склад, тому не є постійною. Вона постачає клітинам органів тіла поживні речовини і кисень, виводить продукти обміну й вуглекислоту, здійснює гормональний зв'язок, а також відіграє значну роль у розподілі тепла в організмі та виконує складні функції по його захисту. Морфологічний склад крові – це показник стану імунологічної реактивності організму, який має зв'язок з окислювально-відновним процесом і продуктивними якостями тварин [4].

Невирішені раніше частин загальної проблеми. Вивчення клінічних та фізіологічних показників є важливим критерієм у визначенні пристосованості тварин до тих, чи інших умов зовнішнього середовища.

Відомо, що морфологічні і біохімічні показники крові тварин змінюються у зв'язку з віком, сезоном року, породою і технологією годівлі та утримання. Досить важливо аби вони не виходили за межі фізіологічної норми [5].

Мета дослідження. Метою наших досліджень було вивчення фізіологічних та клінічних показників телиць знам'янського типу різних ліній поліської м'ясної породи у різні пори року (взимку та влітку), які є вирішальними при оцінці адаптації тварин до різних умов навколишнього середовища.

Об'єкти дослідження та методика. Об'єктом наших досліджень були нелінійні аналоги та телиці знам'янського типу поліської м'ясної породи різних ліній (Мазуна 6, Радиста 113, Дарованого 400).

Відповідно до методики, за даними зоотехнічного обліку визначили вплив пори року на клініко-фізіологічні показники телиць. Робота проводилась в ТДВ “Колос” (колишньому племзаводі ім. Шевченка) Кіровоградської області.

Фізіологічні показники визначались у телиць 15 та 18-місячному віці протягом доби (вранці, вдень та ввечері) з послідувачим обчисленням середніх показників. Клінічні показники крові визначались за вмістом гемоглобіну за Салі, кількістю лейкоцитів та еритроцитів (підраховували в лічильній камері Горяєва).

Основні результати дослідження. Враховуючи важливість цих показників нами проведено порівняльне вивчення їх в різні пори року – літом і зимою (табл. 1).

Таблиця 1

Фізіологічні показники телиць, (n=3)

Показники	Нелінійні аналоги	Лінія		
		Мазуна 6	Радиста 113	Дарованого 400
У 15-місячному віці				
Температура тіла, °С	38,8 ±0,15	39,2±0,15	39,5±0,17	39,2±0,26
Частота тіла в хв.: пульсу	80,0±0,11	81,3±0,21	82,4±0,11	81,5 ±0,15
дихання	22,1±0,15	22,5 ±0,23	23,0±0,15	22,5±0,15
У 18-місячному віці				
Температура тіла, °С	38,0 ±0,15	38,2±0,15	38,5±0,17	38,3±0,23
Частота тіла в хв.: пульсу	70,0 ±0,11	72,1±0,21	74,5±0,15	71,0±0,23
дихання	22,0±0,21	21,3±0,15	22,5±0,21	22,0±0,21

Встановлено, що з віком температура тіла телиць мала тенденцію до зниження у всіх групах. Це можна пояснити доброю пристосованістю телиць до умов навколишнього середовища та оптимальними умовами утримання. Динаміка зміни температури тіла у телиць

в 15 та 18-місячному віці представлена на рис. 1.

Слід зазначити, що як літом, так і зимою більш високі фізіологічні показники спостерігалися у телиць лінії Радиста 113, що очевидно, пов'язано з більш високим обміном речовин. За кількістю дихальних рухів суттєвої різниці між тваринами різних ліній не встановлено.

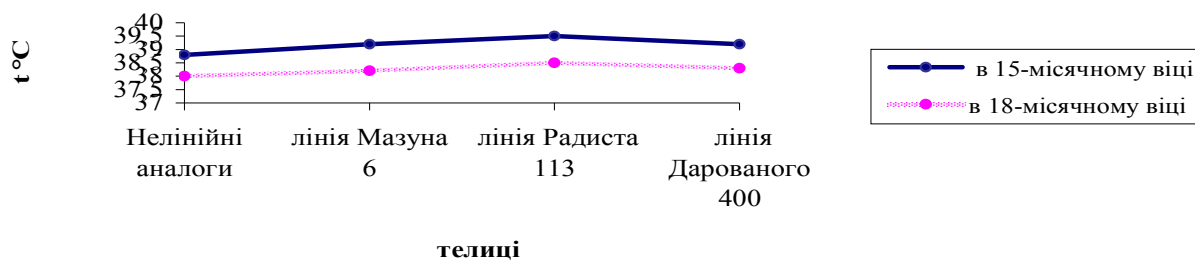

Рис. 1. Динаміка зміни температури тіла телиць в 15 та 18 місячному віці

Вивчення морфологічних показників крові має вирішальне значення при оцінці адаптації тварин до тих чи інших умов зовнішнього середовища, найбільш раціонального вибору технології утримання та годівлі.

Морфологічні показники крові піддослідних корів наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Морфологічні показники крові телиць різних ліній, (n=3)

Показник	Нелінійні аналоги	Лінія		
		Мазуна 6	Радиста 113	Дарованого 400
в 15-місячному віці				
Гемоглобін, г/л	108,5±1,91	105,2±2,31	106,8±3,92	107,32±2,98
Еритроцити млн./мл ³	7,6±0,31	8,25±0,58	8,67±0,41	8,22±0,85
Лейкоцити, тис/мл ²	8,01±0,25	10,33±0,60	11,00±0,41	10,67±1,03
в 18-місячному віці				
Гемоглобін, г/л	103,3±0,98	102,5±0,99	105,32±2,98	102,38±1,97
Еритроцити млн./мл ³	6,77±2,12	7,32±0,44	8,30±0,47	7,98±0,88
Лейкоцити, тис/мл ²	9,32±0,28	9,38±0,60	10,38±0,42	10,22±1,02

Аналіз крові показав, що за вмістом гемоглобіну телиці різних груп між собою не відрізнялися ($P \leq 0,1$). За вмістом еритроцитів та лейкоцитів лінійні тварини перевершували нелінійних аналогів, хоча різниця статистично невірогідна ($P \leq 0,1$).

Досліджуючи кров тварин, ми спостерігали наступні зміни: вміст гемоглобіну та еритроцитів зберігає чітко виражену тенденцію до зменшення в зимовий період. Лейкоцити відіграють важливу роль у реакціях неспецифічного і специфічного захисту організму. Слід зауважити, що не виявлена вірогідна різниця між групами.

Висновки та наукова новизна. Таким чином, всі фізіологічні показники знаходились в межах норми, без суттєвої різниці між групами. Це свідчить про нормальний стан здоров'я телиць всіх груп. Фізіологічні показники свідчать про більш вищий рівень обмінних процесів у лінійних телиць, що нашло своє відображення в їх живій масі.

Морфологічні показники крові у тварин усіх піддослідних груп також знаходились в межах фізіологічної норми.

Уперше в умовах Центрального регіону України проведено вивчення клініко-фізіологічних показників телиць знам'янського типу поліської м'ясної породи різних ліній і встановлено, що телиці лінії Радиста 113 мали більш високі адаптаційні властивості до різних умов середовища, що необхідно враховувати при подальшому удосконаленні знам'янського типу.

Перспективи подальших наукових досліджень. Необхідно розширити масив знам'янського типу за рахунок нарощування чисельності худоби в основних репродукторах і створенні дочірніх господарств в різних природно-кліматичних зонах України.

У роботі зі знам'янським типом необхідно цілеспрямовано використовувати тварин усіх ліній, що дозволить підвищити гетерогенність популяції і мінливість та генетичний потенціал продуктивності.

Список використаної літератури

1. Угнівенко А.М. Спеціалізоване м'ясне скотарство / А.М. Угнівенко, В.І. Костенко і ін. // К.: «Вища освіта», 2006. – 304с.
2. Спека С. М'ясне скотарство в Україні – перспективна галузь // Тваринництво України. – 2003. – № 9. – С. 13-15.
3. Наказ про затвердження знам'янського внутрішньопородного типу поліської м'ясної породи великої рогатої худоби // Наказ № 32/04. – Київ. – 2009.
4. Біохімічні показники крові бурих порід різних генотипів / (Сірацький Й., Меркушин В., Костенко О., Шапірко В.). // Тваринництво України. – 1994. – № 1. – С.15.
5. Валге Л.А. Характеристика биохимических показателей крови крупного рогатого скота и восстановление кислотно-щелочного баланса / Л.А. Валге // автор. дисс. на соиск. уч. ст. докт. ветеринарных наук. – Тарту. – 1971. – 59 с.

References

1. Ugnivenko A.M. Specializovane m'jasne skotarstvo / A.M. Ugnivenko, V.I. Kostenko i in. // K. : «Vyshha osvita», 2006. – 304s.
 2. Speka S. M'jasne skotarstvo v Ukrai'ni - perspektyvna galuz' // Tvarynnyctvo Ukrai'ny . – 2003. – № 9. – S. 13-15.
 3. Nakaz pro zatverdzhennja znam'jans'kogo vnutrishn'oporodnogo typu polis'koi' m'jasnoi' porody velykoi' rogatoi' hudoby // Nakaz № 32/04. – Kyi'v. – 2009.
 4. Biohimichni pokaznyky krovi buryh porid riznyh genotypiv / (Sirac'kyj J., Merkushyn V., Kostenko O., Shapirko V.). // Tvarynnyctvo Ukrai'ny. – 1994. – № 1. – S. 15
 5. Valge L.A. Harakterystyka byohymycheskyh pokazatelej krovy krupnogo rogatogo skota y vosstanovlenye kyslotno-shhelochnogo balansu / L.A. Valge // avtor. dyss. na soysk. uch. st. dokt. veterinaryarnykh nauk. – Tartu. – 1971. – 59 s.
-

УДК 636.22 / .28: 611/612

Цуканова М. А., аспирант

e-mail: maribel87@list.ru

Криворучко Ю. И., кандидат с.-х., доцент

Федяев В. А., кандидат с.-х., доцент

Харьковская государственная зооветеринарная академия

КЛИНИКО-ФИЗИОЛОГИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ ТЕЛОК ЗНАМЯНСКОГО ТИПА ПОЛЕССКОЙ МЯСНОЙ ПОРОДЫ

В статье приведены результаты исследования клинико-физиологических показателей телок знамянского типа полесской мясной породы в разные времена года. Определено, что с возрастом температура тела телок имела тенденцию к снижению во всех группах. Это объясняется хорошей приспособленностью телок к условиям Центрального региона Украины и оптимальными условиями содержания. Более высокие физиологические показатели, как летом, так и зимой наблюдались у телок линии Радиста 113, что связано с более высоким обменом веществ.

Изучая кровь животных, наблюдались следующие изменения: содержание гемоглобина и эритроцитов сохраняет выраженную тенденцию к уменьшению в зимний период. Анализ крови показал, что по содержанию гемоглобина телки разных групп между собой не отличались. По содержанию эритроцитов и лейкоцитов линейные животные превосходили нелинейных аналогов, хотя разница статистически недостоверна. Таким образом, морфологические показатели крови у животных всех подопытных групп находились в пределах физиологической нормы.

Ключевые слова: порода, тип, линия, гемоглобин, эритроциты, лейкоциты

UCC 636.22 / .28: 611/612

Tsukanova M.A, postgraduate

e-mail: maribel87@list.ru

Krivoruchko Y.I., candidate of agricultural sciences, docent

Fedyayev V.A., candidate of agricultural sciences, docent

Kharkiv state zooveterinary Academy

CLINICAL AND PHYSIOLOGICAL PARAMETERS OF HEIFERS OF THE ZNAMIANSKY TYPE POLISSYA MEAT BREED

The article presents the results of a study of clinical and physiological parameters of heifers of the Znamiansky type Polissya meat breed at different seasons. Determined that with age the body temperature heifers tended to decline in all groups. This is a good heifers adaptability to conditions of the Central region of Ukraine and optimal living conditions. Higher physiological indices, both in summer and in winter, were observed in heifers of the Radist line 113, which is associated with a higher metabolism.

Studying the blood of animals, the following changes were observed: the content of hemoglobin and erythrocytes retains a pronounced tendency to decrease in the winter period. A blood test showed that the hemoglobin content of the heifers of the different groups did not differ among themselves. By the content of erythrocytes and leukocytes, linear animals were superior to nonlinear analogues, although the difference was statistically unreliable. Thus, morphological indicators of blood in animals of all experimental groups were within the limits of physiological norm.

Key words: breed, type, line, hemoglobin, erythrocytes, leukocytes

*Рецензент: Гноєвий І. В., доктор с.-г. наук, професор
Харківська державна зооветеринарна академія*